

GRAĐA

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historijuBroj 58
Godina XXIX
Novembar, 2024.
[str. 217-226]

© Monos 2024

Nekrolozi objavljeni povodom smrti dr. Mustafe Kamarića

Povodom tragične smrti prof. dr. Mustafe Kamarića nekrolozi i sjećanja su objavljeni u više stručnih časopisa i glasila ustanova u kojima je radio i sa kojima je sarađivao. Ovom prigodom, kada obilježavamo stogodišnjicu osnivanja Narodne biblioteke, koju je sa skupinom prijatelja pokrenuo i bio joj na čelu, a ujedno i pedeset godina od kada ona nosi njegovo ime, objedinili smo te nekrologe i na jednome mjestu ih objavljujemo, u želji da – skupa sa drugim radovima koje u ovome broju objavljujemo – budu lahko dostupan izvor osnovnih biografskih informacija za buduće istraživače života i djela ovog znamenitog Gračanlije, ali i sve njegove sugrađane koji žele nešto više saznati o njegovom životu i djelu. (Redakcija).

Following the tragic death of Prof. Dr. Mustafa Kamarić, obituaries and remembrances were published in several professional journals and publications of institutions where he worked and collaborated. On this occasion, as we commemorate the centenary of the founding of the People's Library, which he initiated and led with a group of friends, and also the fiftieth anniversary since it bears his name, we have gathered and published these obituaries in one place, hoping that—along with other works published in this issue—they will serve as an easily accessible source of basic biographical information for future researchers of the life and work of this distinguished figure from Gračanica, as well as for all his fellow citizens who wish to learn more about his life and contributions. (Editorial Board)

***

**Prof. Dr MUSTAFA KAMARIĆ
(1906 – 1973)**

**[Godišnjak Pravnog fakulteta u
Sarajevu,
god. XXII, 1974., str. 1-3]**

U posljednje vrijeme neumitna smrt nanijela je težak udarac našem Fakultetu, pravnoj nauci naše Republike i cijele jugoslovenske zajednice, istrгнуvši u kratkom vremenu iz naše sredine pet veoma istaknutih nastavnika, naučnih radnika i dragih drugova i saradnika, među njima i profesora, akademika dr Mustafu Kamarića.

Dr Mustafa Kamarić, kao stručnjak i naučni radnik posjedovao je izvanredne kvalitete, a posebno kao human čovjek u odnosu prema svim s kojima je stupao u dodir i saradnju. Još kao đak gimnazije i student Pravnog fakulteta u Beogradu isticao se marljivim radom i izvanrednim uspjehom. Završio je gimnaziju i pravne studije sa odličnim uspjehom i izvanrednim nagradama za tematske radove. Prije rata radio je u Državnom savjetu u Beogradu, a za vrijeme rata, kao antifašista, otpušten je iz državne službe te je radio kao advokat u svom rodnom mjestu. U toku narodnooslobodilačke borbe aktivno se uključio u Narodnooslobodilački pokret i obavljao dužnost predsjednika ilegalnog Narodnooslobodilačkog odbora u Gračanici sve do oslobođenja naše republike. Neposredno poslije oslobođenja Sarajeva prešao je u Zakonodavno-pravno odjeljenje predsjedništva Vlade Bosne i Hercegovine. U to vrijeme

pred našom Vladom stajao je obiman i složen zadatak pripremanja novog zakonodavstva u čemu je zajedno sa svojim saradnicima veoma aktivno učestvovao i kao zreo stručnjak u toj oblasti pravnih poslova dao vrlo značajan doprinos.

Osnivanjem Pravnog fakulteta u Sarajevu izabran je za nastavnika Upravnog prava i od tada počinje njegov intenzivan i opsežan nastavni i naučni rad. Radio je na Pravnom fakultetu 25 godina, a u isto vrijeme predavao je na Višoj upravnoj školi, Višoj školi za socijalne radnike (od njenog osnutka) i jedno vrijeme na Ekonomskom fakultetu.

Kao nastavnik i vanredan pedagog, svojim odnosom prema radu kao i prema studentima, stekao je puno priznanje i nepodijeljene simpatije svih s kojima je radio, a posebno svojih studenata na svim školama gdje je predavao. Kao što je bio strog prema samom sebi tako je i od studenata tražio ozbiljan rad i solidno znanje, ali i pored toga studenti se nikada nisu na njega žalili. Umjeren u svemu pa i u odnosu prema mladosti imao je široko razumijevanje za studente i bio spreman da im u svemu pomogne.

Njegova bliža specijalnost i oblast u kojoj je postigao najznačajniji uspjeh i opšte priznanje naučnih krugova u našoj zemlji i inostranstvu jeste problematika raspodjele normativne djelatnosti u savremenoj državi. Većina njegovih radova odnosi se na ovaj složeni i veoma značajni problem, a posebno njegova opsežna monografija "Problemi uredbe sa naročitim obzirem na široka ovlašćenja", objavljena u izdanju Naučnog društva SRBiH.

Za ovo djelo pokojni profesor i akademik dr Ivo Krbek u predgovoru napisao je: "Naučno društvo Bosne i Hercegovine mnogo je zadužilo našu pravnu nauku izdavanjem djela profesora dr Mustafe Kamarića, jer se time naša pravna nauka obogaćuje odličnom monografijom".

Osim ovog, objavio je udžbenik "Upravni postupak" i niz cijenjenih rasprava, članaka i komentara zakona i drugih propisa. Svi ovi radovi odlikuju se punom naučnom erudicijom i solidnom naučnom akribijom i kao takvi stekli su opšte priznanje u našoj pravnoj nauci. Za njegov plodonosan naučni rad odati mu je posebno priznanje izborom za člana Akademije nauka i umjetnosti SRBiH i dodjeljivanjem 27-julske nagrade, koja se daje za najveća dostignuća na naučnom i drugim poljima društvene djelatnosti u našoj Republici.

Isto priznanje stekao je kao vanredni stručnjak u našoj praksi. Njegov rad na izgradnji zakonodavstva i drugih normativnih akata, kako naše Republike tako i Federacije, je kontinuiran i veoma cijenjen. U tom svojstvu permanentno je saradivao u Pravnom savjetu federacije i Republike, u ustavnim komisijama Skupštine SRBiH i bezbroj saveznih i republičkih i stručnih komisija.

Njegova djelatnost nije se ograničavala samo na naučno i stručno polje, istovremeno veoma je aktivno sudjelovao u svim društvenim djelatnostima i na tom području stekao posebno priznanje.

Obavljao je istaknute funkcije u Savezu pravnikâ Jugoslavije, Savezu udruženja za upravne nauke, bio je član In-

stituta za uporedno pravo u Beogradu, Udruženja za uporedno zakonodavstvo u Parizu, Udruženja za političke nauke i niza drugih udruženja i ustanova.

Svoje pregalaštvo u radu je ispoljio i na svom posljednjem putu, kada je žureći se sa svog službenog puta iz Francuske da nastavi poslove koji su ga čekali stradao u saobraćajnom udesu. Iza njega ostaje kod svih onih koji su ga poznavali trajan spomen na njegov lik savjesnog radnika, patriote i naučnika.

Prof. dr Hamdija Čemerlić

***

DR MUSTAFA KAMARIĆ

1906. -1973.

[Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, god. XXII, br. 1-2, 1974., str. 273-274]

U saobraćajnom udesu, u Austriji, 6. novembra 1973. godine, na povratku sa službenog puta iz Francuske, zajedno sa suprugom, smrt je tragično i prerano pokosila dr Mustafu Kamarića, redovnog profesora Upravnog prava na Pravnom fakultetu u Sarajevu. Njegova smrt je nenadoknativ gubitak ne samo za njegovog sina jedinca i porodicu i njegov Fakultet, već za čitavu društvenu zajednicu a posebno za jugoslovensku pravnu nauku.

Profesor Kamarić nije bio samo izvanredno savestan profesor već jedan od najuglednijih naših pravnikâ koji je svojim uvek temeljnim radovima doprinio razvoju pravne nauke a posebno nauke Upravnog prava. Njegova posebna odlika bila je da je uvek skladno povezivao teoriju sa praksom u nalaženju rešenja za složene društvene odnose koji su se pojavljivali u društvenoj praksi. Još od

vremena svojih studija na Pravnom fakultetu u Beogradu, na kojima se isticao kao izuzetno obdaren i savestan student, pod uticajem svojih profesora a posebno prof. dr Mihaila Ilića, dr Mustafa Kamarić upućuje svoju stručnu i naučnu delatnost u pravcu povezivanja teorije i prakse. Njegova prva služba u Državnom savetu, u kome je takođe zapažen svojim studioznim radom, obogatila je njegovo pravničko obrazovanje i doprinela da se što više ističu njegove odlike savesnog pravnika, sposobnog za potrebne suptilne analize i nalaženja neophodnih sinteza u traženju rešenja za složene društvene odnose u oblasti Upravnog prava. Rat je prekinuo njegov rad u Državnom savetu. Otpušten je iz službe. Pošto pokušaj prijatelja iz Beograda da spreče njegovo otpuštanje nije uspeo, odlučio je da se vrati u svoj zavičaj. Kao advokat u svom rodnom mestu u Gračanici (BiH) u toku rata aktivno se uključuje u Narodnooslobodilački pokret i vrši dužnost predsednika ilegalnog Narodnooslobodilačkog odbora sve do oslobođenja.

Posle oslobođenja razvio je svoju delatnost u Zakonodavnom odeljenju Predsedništva vlade Bosne i Hercegovine gde je njegova saradnja bila dragocena. Složenim zadacima pripreme novog zakonodavstva, svojim stručnim znanjem umeo je da izvanredno temeljno nalazi odgovarajuća zakonodavna rešenja. Po osnivanju Pravnog fakulteta u Sarajevu 1948. godine izabran je za nastavnika Upravnog prava. Kao istaknuti naučnik, pedagog i obdaren teoretičar, imao je odlike odličnog predavača. Njegova

smrt lišava njegove studente predavanja u kojima je suptilnim analizama sažeto ali sadržajno i jasno izlagao jugoslovensko upravno pravo. Trezven i stvaralački duh, uvek kritički raspoložen prema sebi, nije se zanosio brzopletim improvizacijama. Imao je intelektualne hrabrosti. Nije bio agresivan, ali je umeo u svojim stavovima da bude čvrst i da smireno, argumentovano brani svoja gledišta. Ta se odlika posebno odražavala u njegovim objavljenim radovima i u njegovim diskusijama na mnogim stručnim komisijama i sastancima. Ostaje kao rad trajne vrednosti njegovo delo *“Problemi uredbe sa naročitim obzirom na široka ovlašćenja”* (Naučno društvo NR BiH, Sarajevo, 1957). Značajnu vrednost imaju mnogobrojni njegovi objavljeni radovi a posebno oni posvećeni problematici raspodele normativne delatnosti u savremenoj državi. Valja istaći i njegovo delo *“Upravni postupak”* (“Veselin Masleša”, Sarajevo, 1962).

Zbog izuzetne teorijske vrednosti njegovih objavljenih radova kao i izvanredne solidnosti i objektivnosti u raspravljanju pravnih problema naše društvene stvarnosti, profesor Kamarić je stekao opšte priznanje. Posebno priznanje mu je odat izborom za člana Akademije nauka i umjetnosti SR Bosne i Hercegovine i dodeljivanjem Republičke 27. julske nagrade SR BiH koja mu je dodeljena u znak priznanja za njegov naučni i društveni rad.

Prof. Kamarić bio je i veoma aktivan društveni radnik. Učestvuje u svim društvenim delatnostima kao angažovani

javni radnik. Učestvuje sa mnogo zalaganja u izgradnji zakonodavstva ne samo normativnih akata u Republici BiH već i u izgradnji saveznog zakonodavstva. Veoma aktivno učestvuje u Pravnom savetu federacije i u mnogim ustavnim i drugim saveznim i republičkim stručnim komisijama kao i Institutu za uporedno pravo. Aktivan u Savezu udruženja pravnika, u Savezu udruženja univerzitetskih nastavnika i drugih naučnih radnika kao i u mnogim drugim društvenim organizacijama. Dugo vremena bio član Sabora Islamske zajednice SR BiH i dugo vremena predsjednik Vrhovnog sabora Islamske verske zajednice u SFRJ. I na tim funkcijama imao blagotvoran uticaj. Sa mnogo zalaganja i napora usmeravao je rad ovih institucija, imajući uvek u vidu opšti interes čitave naše društvene zajednice.

Oni koji su ga znali sačuvaće uspomenu na čoveka velike smirenosti, uvek pažljivog da drugog saslušaju. Duhovit, jednostavan, skroman ali uporno angažovan u društvenom životu kao naučnik, profesor i javni radnik. Voleo je univerzitetski poziv profesora i svoje studente i oni su njega voleli. To se najbolje moglo videti na ogromnom mnoštvu njegovih poštovalaca prilikom njegovog pogreba u Sarajevu. Profesor dr Mustafa Kamarić bio je čovek u punom smislu te reči. Ostavio nam je svoj primer. To je duboki smisao njegovog života.

D. Đ. Denković¹

***

IN MEMORIAM

[**Anali Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, II-III/1974., str. 260**]

Dr MUSTAFA KAMARIĆ rođen je u Gračanici 7. aprila 1906. godine. Pravni fakultet završio je u Beogradu, gdje je bio i zaposlen do rata. Njegova je među ostalim zasluga iz toga vremena da je prikupio porazne podatke o zastupljenosti Bosanskih Muslimana na vodećim položajima u staroj Jugoslaviji (objavljeno u listu "Gajret" X/1939. br. 63-66). Za vrijeme rata radio je kao advokat u Gračanici, gdje je od 1943. bio predsjednik ilegalnog Narodno-oslobodilačkog odbora. Od 1948. pa do kraja života predavao je na Pravnom fakultetu u Sarajevu upravno pravo. Držao je predavanja i na drugim pravnim školama iz oblasti upravnih nauka.

Prof. Kamarić se afirmirao i kod nas i u inostranstvu kao uvaženi pravni stručnjak za problem raspodjele i dimenzioniranja nadležnosti normativne funkcije države i odnosa legislative i egzekutive.

Najvažnija su mu djela "Problemi uredbe s naročitim obzirom na široka ovlašćenja" (izdanje Naučnog društva Bosne i Hercegovine, Sarajevo 1957), pa dalje "Skupštinska kontrola uredbi" (Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 1954), "Klasifikacija uredbi" (isti Godišnjak, 1955), "Domen zakona i uredbi" (Narodna uprava, Sarajevo 1955), "Načelno zakonodavstvo" (isti časopis, Sarajevo 1956), "Primat egzekutive i široka ovlašćenja" (Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, 1956), "Razgraničenje područja zakona i uredbi" (isti

1 Prof. dr. Dragaš Đ. Denković.

Godišnjak. 1960). "Upravni postupak" ("Veselin Masleša", Sarajevo 1962), "Savezni zakon" (Institut za uporedno pravo u Beogradu, 1965), "Odnos saveznog i republičkog zakona" (isti Institut, 1966), "Klauzula izvršenja zakona" (Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu 1965). "Zaštita prava građana prema radnim organizacijama" (Srpska akademija nauka, Beograd 1967) i dr.

Kao vrlo cijenjeni stručnjak Kamarić je bio mnogo angažiran u mnogim tijelima republičkog i saveznog značaja, gdje je doprinosio izgradnji pravnog poretka u našoj zemlji. Bio je aktivan i u Islamskoj vjerskoj zajednici, pa je u posljednje vrijeme bio na položaju predsjednika Vrhovnog sabora Islamske zajednice.

Za njegov uspješan i plodan rad odati mu je priznanje izborom za vanrednog člana Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine i dodjeljivanjem 27. julske nagrade Bosne i Hercegovine.

Kamarić je stekao opći respekt i poštovanje po svome ugledu kao naučenjak i stručnjak po visokim etičkim kvalitetima kao i po svojoj taktičnosti, principijelnosti i stavovima, koje je znao uvijek obrazloženo i s potrebnim autoritetom braniti i po dubokoj privrženosti svojoj zajednici.

Dr Kamarić je idejni začetnik za obrazovanje Savjeta Gazi Husrev begove biblioteke. Na sjednicama Savjeta, kojemu je čitavo vrijeme bio član, njegovo mišljenje i sugestije su uvijek nailazili na puno odobravanje i podršku. Njegovi koncepti

o Gazi Husrev-begovoj biblioteci bili su vrlo dalekosežni, no nije dočekaao da budu i realizirani.

M.Hj.²

***

Dr Mustafa Kamarić predsjednik Vrhovnog sabora IZ nije više sa nama [Preporod, god. IV, br. 22 (77), Sarajevo, 15. 11. 1973., str. 3]

U Austriji na putu u domovinu, vraćajući se iz Francuske, tragično je poginuo zajedno sa suprugom profesor dr Mustafa Kamarić, akademik, redovni profesor Pravnog fakulteta u Sarajevu i predsjednik Vrhovnog sabora Islamske zajednice u SFRJ.

Posmrtni ostaci tragično preminulog dr Mustafe Kamarića i njegove supruge Asije sahranjeni su 10. oktobra 1973. godine³ na Novom gradskom groblju u Sarajevu. Uz učešće velikog broja građana, obred dženezave obavljen je pred Begovom džamijom.

Sahrani na Novom groblju, pored nekoliko hiljada građana, njegovih saradnika i prijatelja, prisustvovali su Vrhovni poglavar Islamske zajednice Hadži Sulejman ef. Kemura, Hamdija Pozderac, predsjednik Skupštine SRBiH, Dragutin Kosovac, predsjednik Izvršnog vijeća Bosne i Hercegovine, Džemal Muminagić, potpredsjednik Skupštine Bosne i Hercegovine, Marko Šunjić, potpredsjednik Izvršnog vijeća, Rade Petrović, republički sekretar za obrazovanje i kulturu, Novak Anđelić, predsjednik Republičke komisije za vjerska pitanja i veliki

² Muhamed Hadžijahić.

³ Treba: *novembra* [prim. uredn.]

broj akademika i profesora i studenata sarajevskog Univerziteta.

Kao njegovi bliski saradnici na poslovima Islamske zajednice posmrtno ostatke dr Mustafe Kamarića ispratili su Hadži Naim ef. Hadžabdić, predsjednik Starješinstva Islamske zajednice u SRBiH, Kadri ef. Hajdarević, predsjednik Sabora Islamske zajednice u SRBiH, Hadži Hafiz Bedri ef. Hamidi, predsjednik Starješinstva Islamske zajednice SR Makedonije, Štikli Ramo, predsjednik Sabora Islamske zajednice u SR Makedoniji, Hadži Hafiz Ismail ef. Haki, predsjednik Starješinstva Islamske zajednice u SR Srbiji, Hadži Muhamed ef. Islami, predsjednik Sabora IZ za SR Srbiju, hadži Šerif ef. Ahmeti, direktor Alaudin medrese u Prištini i predsjednik Ilmije u SR Srbiji, hadži Hafiz Šukri ef. Bakalović, predsjednik Starješinstva Islamske zajednice SR Crne Gore, Hadži Hafiz Husejn ef. Mujić, tuzlanski muftija, Hadži Hamdi ef. Jusufspahić, beogradski muftija, Vejzagić Merzuk, glavni imam iz Rijeke, kao i veliki broj predsjednika odbora, službenika Islamske zajednice iz čitave zemlje.

Od preminulog dr Mustafe Kamarića oprostili su se njegovi najbliži saradnici: u ime Islamske zajednice Reis-ul-ulema, Hadži Sulejman ef. Keinura, u ime Akademije nauka Vojo Dimitrijević, potpredsjednik Akademije, u ime Sarajevskog univerziteta dr Zdravko Besarević, rektor Univerziteta, u ime Pravnog fakulteta profesor Ibrahim Festić, prorektor Fakulteta.

Navečer u prostorijama Udruženja Ilmije umrlom dr Mustafi Kamariću i njegovoj supruzi Asiji proučena je hatma.

Smrt profesora Mustafe Kamarića predstavlja veliki gubitak. Nije to tragedija samo za njegove najbliže. Njegova smrt, kao što je naglasio Reis-ul-ulema Hadži Sulejman ef. Kemura, u svom oproštajnom govoru, predstavlja isto tako, i isto toliko tragediju i za Islamsku zajednicu. Nestalo ga je upravo u trenutku kada je bio najpotrebniji. Islamska zajednica se nalazila pred veoma značajnim, krupnim i složenim zadacima u kojima je Rabmetlija vrlo aktivno učestvovao i davao dragocjen doprinos. Njegovo učešće u daljem rješavanju ovih zadataka bilo je nužno i veoma potrebno. Teško će se preboljeti i nadomjestiti ovaj gubitak.

Iako je bio, da tako kažemo, prekomjerno angažovan u raznim javnim, društvenim i naučnim poslovima, pokazivao je isto tako, naročito u zadnje vrijeme, značajnu aktivnost u problemima Islamske zajednice. Posebna njegova preokupacija ovdje bilo je pitanje otvaranja Islamskog fakulteta u Sarajevu. Tu neophodnu potrebu našeg vjerskog života vrlo snažno je osjećao i doživljavao. Na to pitanje nije gledao samo iz ugla vjerskih potreba. Smatrao je da otvaranje Islamskog fakulteta u Sarajevu ima i svoju društvenu dimenziju. Ova naučna ustanova daće nesumnjivo svoj doprinos u rasvjetljavanju našeg bića i njegovih historijskih komponenata koje su se u svim oblastima života kroz razne manifestacije ispoljavale, potvrđivale i ostavile dubokih tragova. Nastojao je da se podi-

gne nivo stručnog i opće kulturnog obrazovanja vjerskog kadra.

Bio je duboko uvjeren da će savremeno visoko obrazovan vjerski službenik mnogo više pomoći da se prevaziđu antagonistička opterećenja iz prošlosti i da se jedanput za uvijek shvati da je čovjek samo čovjek, bez obzira na njegovu nacionalnu, vjersku, ideološku i sve druge pripadnosti, i da na njega samo tako treba gledati i prema njemu se samo tako odnositi.

Jačanje bratstva, jedinstva i jednakosti među pripadnicima svih vjerskih zajednica, naroda i narodnosti, Rahmetlija je smatrao svojom svetom obavezom. U tom pogledu je ulagao najveće napore, za koje je dobio i društveno priznanje u vidu visokog odlikovanja od Predsjednika Republike.

***

***Sjećanja na velikog pregaoca za
prosperitet Islamske zajednice bivšeg
predsjednika Vrhovnog sabora rahmetli
dra Mustafu Kamarića***
[Glasnik Vrhovnog Islamskog
Starješinstva u SFRJ, god. XXXVII, br.
1-2, 1974., str. 1-4.]

Iako su se na 6. februara navršila puna četiri mjeseca od iznenadne i neumitne smrti našeg dragoga i iskrenog prijatelja, druga i saradnika Dr Mustafe Kamarića, predsjednika Vrhovnog sabora Islamske zajednice, ipak su nam još uvijek u svijesti, u punoj svježini njegov vedri lik i neshvatljivo živa i aktivna energija na rješavanju svih zadataka i problema sa kojima se je suočavala Islamska zajednica u svome svakodnevnome radu. Takav je bio

za svo vrijeme svoje saradnje u Islamskoj zajednici, a to je, sa kraćim periodom prekida, svo vrijeme od prestanka II Svjetskog rata. Saradivao je kao član Vrhovnog sabora Islamske zajednice, a u tri saziva i kao njegov predsjednik, a istodobno i član Vrhovnog islamskog starješinstva. Za svo to vrijeme trudio se je sa vrlo mnogo napora da u rad ovih institucija uloži svu onu energiju i vitalnost koju je i sam u velikoj mjeri na svim svojim poslovima uvijek potvrđivao. Kao vrstan pravnik i dobar poznavaoac stanja i prilika u Islamskoj zajednici on je zajedno sa svojim saradnicima iz Vrhovnog sabora, a u zdogovoru sa Reis-ul-ulemom, svojim ličnim učešćem u radu u mnogome pomogao da se reformiše dotadanje zakonodavstvo u Islamskoj zajednici i osavremeni prema prilikama i vremenu u kojem se živi.

U želji da što potpunije i izbližeg sagleda problematiku vjerskog života među vjernicima na terenu kako bi se mogle usmjeriti što efikasnije mjere za otklanjanje uočenih problema i za pružanje što obilatije pomoći organima Islamske zajednice na terenu u njihovim naporima na ostvarenju postavljenih zadataka, on je i pored velike zauzetosti raznim poslovima iz svoje redovne službe, ipak nalazio vremena da u zajednici sa Reis-ul-ulemom Hadži Sulejman ef. Kemurom obiđe četiri republike u SFRJ na čijem području žive veće grupe vjernika Islamske zajednice te da se izravno i neposredno upozna na licu mjesta sa tom problematikom. Mnogo je ranije nastalih nesporazuma oko raznih interesa Islamske zajednice tom prilikom odmah na licu mjesta rješavano u kon-

taktima sa nadležnim predstavnicima vlasti dotičnih krajeva, što je u mnogome olakšalo i ubrzalo rješenje tih problema i pomoglo da se i nadalje sačuvaju povoljni odnosi sa dotičnim državnim organima.

Kao rutinirani pravnik sa velikom dugogodišnjom pravnom praksom pomogao je i pri izradi normativnih propisa i zakonskih nacрта Islamske zajednice. Ta poslovna rutiniranost ogledala se je i prilikom njegova rukovođenja otvaranjem i tokom rada Vrhovnog sabora kao i pri donošenju zaključaka za naredni period. Pomagao je svojim velikim iskustvom Re-is-ul-ulemi i Vrhovnom islamskom starješinstvu u pripremama za renoviranje i dogradnju Gazi Husrevbegove medrese i Islamskog fakulteta u Sarajevu, koji će radovi otpočeti — ako Bog da u aprilu o. g.

Daleko bi nas odvelo kada bi sve nabrajali u čemu je rahmetlija uključivao i dokazivao svoju aktivnost i svoje visoke stručne kvalitete. Ali, ovo je istodobno ponovo otkrivanje i otimanje zaboravu onih velikih i svijetlih momenata iz njihovog golemog niza kojima se otkriva prava slika njegove veličine i žrtvi koje je neštedimice polagao kao široki most pred noge naše drage Islamske zajednice da bi ona što brže mogla koračati ka svome naznačenome i željenome progresu u novim prilikama i svijetloj budućnosti koja je čeka.

Zbog svega toga mi ga neizmjereno žalimo. Nestao je između nas nenadno i neočekivano, u času kada nam je sa svim tim svojim vrlinama, talentom, radom i energijom bio najpotrebniji.

No, nije ovo prvi puta da je Islamska zajednica ostala bez svojih čuvara i graditelja. Kao dobri vjernici vjerujemo u moć sudbine koja nas je i ovom prilikom stavila na gorku kušnju. Ali, mi ćemo podnijeti hrabro i taj bol, i prionuti još većim snagama poslu, da bi bar unekoliko nadoknadili taj veliki gubitak.

Bila bi ovo blijeda i nepotpuna slika o liku rahmetlije, ako je ne bi dopunili makar i u najkraćim potezima o njegovoj naobrazbi i njegovom doprinosu ne samo našoj – Islamskoj, nego i opšte-društvenoj zajednici.

Govoriti o njegovu školovanju znači govoriti o izvanredno vrijednom i marljivom učeniku tadanje šeriatske gimnazije koji je sa odličnim uspjehom završio svoje gimnazijsko školovanje kao i fakultetsko obrazovanje na beogradskom Pravnom fakultetu. I tada se je već isticao svojom bistrinom i inteligencijom i bio nekoliko puta nagrađivan za razne tematske radove. Prije rata službovao je u Beogradu kao sekretar tadanjeg državnog savjeta gdje su primani samo vrsni poznavaoци prava. Za vrijeme Oslobođilačkog rata službovao je kao advokat u svome rodnom mjestu Gračanici kod Doboja. U to vrijeme aktivno je sarađivao u Narodnooslobodilačkom ratu, pa je kao takav između ostalog obavljao i dužnost predsjednika ilegalnog Nanarodnooslobodilačkog odbora u Gračanici sve do oslobođenja naše zemlje ispod okupacije. Odmah po oslobođenju prešao je na novu dužnost u Sarajevu u zakonodavno pravno odjeljenje predsjedništva Vlade Bosne i Hercegovine, gdje je tada radio na pripremanju novoga zako-

nodavstva, u čemu je on sa saradnicima veoma aktivno učestvovao.

Ubrzo po osnivanju Pravnog fakulteta u Sarajevu izabran je za nastavnika Upravnog prava i od tada započinje njegov opsežan nastavni i naučni rad. Preko 25 godina radio je na Pravnom fakultetu u Sarajevu, a istodobno je predavao na Višoj upravnoj školi, Višoj školi za socijalne radnike od njezina osnutka do danas, a predavao je jedno vrijeme i na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu.

Svojim odnosom prema studentima i radu kao vanrendan pedagog stekao je pune simpatije svih sa kojima je radio i svih studenata kojima je predavao.

On je stekao opšte priznanje naučnih krugova u zemlji i inostranstvu na svojoj užoj specijalnosti, a to je problematika raspodjele normativne djelatnosti u savremenoj državi o čemu je napisao opsežnu monografiju "Problemi uredbe sa naročitim obzirom na široka ovlašćenja", koja je od strane naučnih krugova te struke ocijenjena kao odlična te se kao i docniji njegovi radovi odlikuje naučnom erudicijom.

Za njegov višegodišnji plodonosni naučni rad nagrađen je izborom za člana Akademije nauka i umjetnosti SR Bosne i Hercegovine i dodijeljena mu je 27-julska nagrada koja se daje za najveća naučna dostignuća. Kao vanredni stručnjak na izgradnji zakonodavstva i drugih normativnih akata veoma je cijenjen te je kao takav saradivao u Pravnom savjetu Federacije i Republike, u ustavnim komisijama Skupštine SR Bosne i Hercegovine i mnogim drugim stručnim komisijama. Smrt ga

je zatekla na funkciji redovnog profesora Pravnog fakulteta u Sarajevu, zatim šefa katedre državnog i međunarodnog prava, predsjednika Savjeta Pravnog fakulteta, Predsjednika Udruženja za upravne nauke SR Bosne i Hercegovine, člana Glavnog Odbora Saveza udruženja pravnika Jugoslavije, člana Pravnog savjeta Republičkog izvršnog vijeća SR Bosne i Hercegovine, člana Instituta za uporedno pravo u Beogradu, člana Instituta za uporedno zakonodavstvo u Parizu, člana Ustavne Komisije Skupštine SR Bosne i Hercegovine i člana Akademije nauka SR Bosne i Hercegovine.

Rođen je u Gračanici 7. aprila 1906. godine, a u tragičnom udesu izgubio je život zajedno sa svojom suprugom kod mjesta Insbruka u Austriji vraćajući se sa službenog puta iz Francuske na dan novembra 1973. godine. Posmrtni ostatci unesrećenih preneseni su u Sarajevo gdje su sahranjeni na novom gradskom groblju uz ispraćaj velikog broja njegove rodbine, prijatelja, suradnika, poštovalaca, studenata i njegovih kolega koji su u posmrtnim govorima sa velikom tugom i bolom u duši otkrili veličinu duha, snagu uma i neizmjernu plemenitost ovoga velikog humaniste i nenadoknadivog prijatelja i saradnika.

Molimo Svemogućeg Allaha dž. š. da i njemu i njegovoj životnoj drugarici i supruzi Asiji, sa kojom se zajedno u istom trenutku rastao od ovoga prolaznog svijeta, podari dženetsko naselje a njegovom jedinom djetetu sinu Fejlemu, kao i svim rođacima, prijateljima i poštovaocima ustrajnost u strpljenju.

Rahmetullahi alejhi!

U SAOBRAĆAJNOJ NESRECI U AUSTRIJI

* Poginuo profesor
Mustafa Kamarić

U saobraćajnoj nesreći, koja se dogodila juče oko 19 sati, kod mjesta Feldkirhen u Austriji, na povratku iz Francuske, izgubio je život profesor doktor Mustafa Kamarić, redovni profesor Pravnog fakulteta u Sarajevu i član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine.

U svom dugogodišnjem naučnom radu profesor dr. Mustafa Kamarić dao je nesumnjivo krupan doprinos razvoju bosanskohercegovačkog pravosuđa i uvijek je slovio kao dobar pedagog i vaspitač mnogih generacija mladih pravnika.

Smrt profesora Kamarića bolno je odjeknula među svim studentima Pravnog fakulteta, njegovim kolegama, saradnicima i prijateljima i svim onim koji su ga poštovali i cijenili.

Povodom smrti profesora Kamarića imenovan je odbor za sahranu u kojem se nalaze Džemal Muminađić, potpredsjednik Skupštine SR BiH, Marko Sunjić, potpredsjednik Izvršnog vijeća Skupštine SR BiH, dr. Edhem Čamo, predsjednik Akademije nauka BiH, dr. Zdravko Besarević, rektor Sarajevskog univerziteta, Dragan Lacić, pomoćnik republičkog sekretara za obrazovanje i kulturu, dr. Đorđe Samardžić, dekan Pravnog fakulteta i profesori dr. Hamdija Cemerlić, dr. Vojislav Spaić, dr. Miloš Bajić, dr. Aleksandar Stajić, dr. Stjepan Lovrenović, dr. Milivoje Erić i Ramiz Mehmedagić, predsjednik Saveza studenata Pravnog fakulteta.

Novinski članak o tragičnoj smrti dr. Mustafe Kamarića i njegove supruge.

Objavještavamo sve nastavnike, studente i ostale radnike Univerziteta u Sarajevu da je istaknuti član naše univerzitetske zajednice

Prof. dr MUSTAFA KAMARIĆ

redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, tragično preminuo 6. novembra 1973. godine.

Posmrtni ostaci umrlog profesora Kamarića biće izloženi u auli Pravnog fakulteta u Sarajevu (Obala broj 7) u subotu, 10. novembra, od 10 do 11 časova, a sahrana će se obaviti istog dana na Novom gradskom groblju, u 12,30 časova.

UNIVERZITET U SARAJEVU

Posmrtnica dr. Mustafe Kamarića, objavljena od Pravnog fakulteta u Sarajevu

Ožalošćeni, sa srcem prepunim bola, javljamo svim srođnicima, prijateljima i poznanicima da su naši otac i mati, brat i sestra i naši rođaci

prof. dr MUSTAFA I ASIJA KAMARIĆ, rođ. HASANPAŠIĆ

izgubili živote, u saobraćajnoj nesreći, 6. novembra 1973. g.

Vrijeme sahrane biće naknadno objavljeno.

OŽALOŠĆENI: sin Fejlem, Hanifa Dautović, braća dr. Camil, Osman i Zaim Kamarić, sestre Džemila, Nafiza i Fikreta rođ. Hasanpašić, te familije: Kamarić, Džinić, Saračević, Agić, Bujukalić, Salihbegović, Pašić, Miralem i Teskeredžić.

Posmrtnica dr. Mustafe Kamarića i njegove supruge Asije, iz štampe

P O Z I V

Za niže navedene derugeve, koji se pozivaju na komemorativnu sjednicu danas u 13. časova u zgradu SUP-a Gračanica, posvećenu tragičnoj smrti druga Mustafe Kamarića, profesera, učesnika NOR-a rođen u Gračanici, a žive u Sarajevu.

1. Helić Rasim, no terenu
2. Suman Rizah, obavijestiti
3. Čenanević Ibrahim, [signature]
4. Gazibegović Ibrahim, [signature]
5. Čehajić Ćazim, [signature]
6. Džaferović Nesib, [signature]
7. Stojan Maksimević, [signature]
8. Avdić Ibrahim, [signature]
9. Basić Mustafa, [signature]
10. Heđžić Hamza, [signature]
11. Blagejević Damjan, obavijestiti

Gračanica, 7.11.1973. godine.

ZA OPŠTINSKI ODBOR SUBNOR-a
Stojan Maksimević

Poziv na komemorativnu sjednicu SUBNOR-a Gračanica

U saobraćajnoj nesreći, vraćajući se iz Austrije u domovinu, tragično je preminuo doktor Mustafa Kamarić zajedno sa suprugom.

Doktor Mustafa Kamarić je bio akademik, redovni profesor Pravnog fakulteta u Sarajevu, ^{vauz.edu} ~~valjani~~ profesor na Višoj upravnoj školi u Sarajevu i istaknuti javni i društveni radnik u našoj Republici.

Bio je član Pravnog savjeta Federacije kao i član Zakonodavno-pravne komisije Skupštine SR BiH.

Kao naučni radnik dao je veliki doprinos razvoju naučne misli, posebno u oblasti upravnog prava zbog čega je izabran u najvišu naučnu instituciju u našoj Republici Akademiju nauka SR BiH. Posebno je odigrao značajnu ulogu u prvim danima oslobođenja naše zemlje uključivši se kao istaknuti pravnik u izradi nacрта velikog broja zakona i druge pravne regulative, jer je revolucija koja je pobijedila tražila i nove revolucionarne zakone koji će štiti njene tekovine.

Velika je njegova zasluga za osnivanje Pravnog fakulteta u Sarajevu na kome je od prvog dana redovni profesor, a jedno vrijeme i dekan i prodekan na tom Fakultetu.

Nosilac je više odlikovanja kojim ga je drug Tito odlikovao za njegove velike zasluge.

Kao prvi doktor nauka u Gračanici i intelektualac revolucionarnog ~~tipa~~ dao je ogroman doprinos razvoju kulture i obrazovanja u našem kraju. Još 1924. godine inicijator je i jedan od osnivača Narodne biblioteke u Gračanici koja je kasnije odigrala ogromnu ulogu u razvoju kulture našeg kraja. Istina, postojale su biblioteke i druge kulturne institucije i prije, ali su one bile organizovane na vjerskoj osnovi i okupljale građane po nacionalnostima i vjeroispovijesti. Njegova je inicijativa i osnivanje Narodne biblioteke koja je okupljala sve građane neovisno od vjerske pripadnosti. To je značilo revolucionarnu prekretnicu u razvoju kulture našeg kraja, kao i ogroman doprinos na jačanju bratstva i jedinstva.

Poziv na komemorativnu sjednicu SUBNOR-a Gračanica

- 2 -

Biblioteka je pod njegovim rukovodstvom kao nosilac kulture u ovom kraju osnovala 1931. godine prvu narodnu čitaonicu sa prvim radio-aparatom u Gračanici. U njenom sastavu radi i Kulturno-umjetničko društvo koje je okupljalo omladinu svih nacionalnosti kao i intelektualnu i radničku omladinu. Za rad biblioteke i njenih članova vezano je i osnivanje Prvog bioskopa u Gračanici 1938. godine.

Povezujući intelektualnu omladinu sa malobrojnom radničkom omladinom u Gračanici stvorio je jezgro naprednih snaga okupljenih oko biblioteke, iz koga će se kasnije razviti i prva organizacija Komunističke partije u Gračanici. Iako u to vrijeme nije radio u Gračanici nego u Beogradu, svoj godišnji odmor provodio je uvijek u Gračanici radeći na ostvarivanju zadataka biblioteke i drugih kulturnih institucija koje su osnovane njegovom inicijativom.

Napredni intelektualni i radnička omladina okupljeni oko biblioteke i njenog osnivača doktora Mustafe Kamarića, pored doprinosa u oblasti kulture uradili su mnogo i na razvoju školstva a posebno u razbijanju zaostalih shvatanja da ženska djeca ne pohađaju osnovnu školu. Zbog velikog broja nepismenog stanovništva oni su još tada osnivali tečajeve za opismenjavanje, radeći dobrovoljno i bez ikakve naknade najčešće za vrijeme svog odmora.

Zbog njegovih ogromnih zasluga za razvoj kulture i obrazovanja u našem kraju, a posebno zbog njegove uloge u osnivanju Narodne biblioteke u Gračanici Radna zajednica Narodnog univerziteta odlučila je da predloži Skupštini opštine Gračanica da u buduće naša biblioteka nosi ime doktora Mustafe Kamarića. Vjerujemo da će ovaj skup dati punu podršku ovom prijedlogu.

Neka je vječna slava doktoru Mustafi Kamariću.

Nekrolog dr. Mustafi Kamariću, kojeg je izložio Nesib Suman, direktor Narodnog univerziteta Gračanica.